

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Kent Olsson

2025-10-01

Dnr 2025/03654

Förslag till nya föreskrifter om mjölkpulver och olika former av kondenserad mjölk

1. Sammanfattning

Med anledning av ny EU-lagstiftning föreslår Livsmedelsverket nya föreskrifter om mjölkpulver och olika former av kondenserad mjölk.

I förhållande till nu gällande föreskrifter innebär ändringarna endast att

- en ny bearbetningsmetod för att minska laktoshalten i dessa mjölkprodukter tillåts, och
- att bestämmelser om tillåtna livsmedelsenzymer och livsmedelstillsatser samt vitaminer och mineraler införs i de nya föreskrifterna.

Därutöver har föreskrifterna setts över språkligt och strukturellt. Rubriker har även införts för att underlätta för läsaren, och vissa hänvisningar har rättats.

De nya föreskrifterna ska beslutas senast den 14 december 2025 och tillämpas från och med den 14 juni 2026. Vid samma tidpunkt upphävs nuvarande föreskrifter (LIVSFS 2003:16) om kondenserad mjölk och mjölkpulver. Livsmedelsverket bedömer att förändringarna inte medför behov av några särskilda övergångsbestämmelser.

2. Beskrivning av problemet och vilken förändring

Livsmedelsverket eftersträvar

Rådets direktiv 2001/114/EG om vissa former av hållbarhetsbehandlad, helt eller delvis dehydratiserad mjölk avsedd som livsmedel är ett av de så kallade frukostdirektiven. Frukostdirektiven är sju direktiv som innehåller gemensamma regler om sammansättning, beteckning, märkning och presentation av vissa livsmedel i syfte att skydda konsumenternas intressen och säkerställa den fria

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Kent Olsson

2025-10-01

Dnr 2025/03654

rörligheten för dessa produkter på den inre marknaden.¹ Några av dessa direktiv² har nu ändrats, däribland rådets direktiv 2001/114/EG.

I rådets direktiv 2001/114/EG fastställs definitioner och gemensamma regler om sammansättning, framställningsmetoder och märkning av viss hållbarhetsbehandlad mjölk.

Nu aktuella ändringarna innebär bland annat att det i förteckningen över tillåtna bearbetningsmetoder har lagts till en bearbetningsmetod för att minska laktoshalten i mjölkprodukter. Syftet är att tillgodose konsumenternas förändrade behov.³ Av direktivet framgår att medlemsstaterna får begränsa eller förbjuda sådana ändringar av mjölkens sammansättning. Livsmedelsverket ser ingen anledning att begränsa eller förbjuda bearbetningsmetoden i Sverige.

I förteckningen över tillåtna tillsatser och råvaror har två punkter lagts till. Dels godkända livsmedelsenzym i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1332/2008, dels godkända livsmedelstillsatser i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1333/2008. Av direktivet framgår sedan tidigare att vitaminer och mineraler i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1925/2006 får tillsättas. Motsvarande skrivning finns inte i nuvarande föreskrifter. Livsmedelsverket anser att samtliga dessa tre punkter ska tas med i bilaga till de nya föreskrifterna.

Rådets direktiv 2001/114/EG är genomfört i nationell lagstiftning genom Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2003:16) om kondenserad mjölk och mjölkpulver. I föreskrifterna definieras olika former av hållbarhetsbehandlad mjölk och mjölkpulver. Föreskrifterna reglerar även vilka råvaror som får användas för proteinjustering samt hur produkterna ska märkas.

För att ändringarna i direktivet ska kunna genomföras i nationell lagstiftning behöver Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2003:16) om kondenserad mjölk och mjölkpulver ses över. Eftersom nuvarande föreskrifter är äldre föreslås att

¹ Regeringskansliets faktapromemoria 2022/23:FPM88 Ändring av de s.k. frukostdirektiven om honung, sylt och gelé, fruktjuice och hållbarhetsbehandlad mjölk.

² Direktiven om honung, fruktjuice, sylt, gelé, marmelad samt sötdastkastanjepuré och vissa former av hållbarhetsbehandlad mjölk, se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1438 av den 14 maj 2024 om ändring av rådets direktiv 2001/110/EG om honung, 2001/112/EG om fruktjuice och vissa liknande produkter avsedda som livsmedel, 2001/113/EG om sylt, gelé och marmelad samt sötdastkastanjepuré avsedda som livsmedel och 2001/114/EG om vissa former av hållbarhetsbehandlad, helt eller delvis dehydratiserad mjölk avsedd som livsmedel.

³ Se skäl 33 i direktiv (EU) 2024/1438.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Kent Olsson

2025-10-01

Dnr 2025/03654

föreskrifterna ses över i sin helhet, och därmed upphävs och ersätts av nya föreskrifter.

3. Vilka konsekvenser uppstår om ingen åtgärd vidtas

Sverige är skyldig att genomföra de ändringar som genomförs i EU-direktiv. Om inte möjligheten att tillåta tillverkning av kondenserad mjölk och mjölkpulver med minskat innehåll av laktos införs i nationella föreskrifter skulle svenska företag inte få möjlighet att tillverka och sälja en produkt som kommer att tillåtas i andra EU-länder.

4. Möjliga alternativ för att uppnå förändringen

Ändringarna i direktivet måste till följd av Sveriges medlemskap i EU genomföras i svensk rätt. Det saknas utrymme att lämna rättsläget oförändrat eftersom Sverige då skulle bryta mot sina förpliktelser enligt EU-rätten. Det finns därför inget alternativ till att ändra föreskrifterna på det sätt som föreslås.

5. Livsmedelsverkets förslag

Livsmedelsverket föreslår att nuvarande föreskrifter LIVSFS 2003:16 ses över i sin helhet, och därmed upphävs och ersätts av nya föreskrifter. Föreskrifterna har justerats språkligt och strukturellt. Rubriker har även införts för att underlätta för läsaren, och vissa hänvisningar har rättats. Nuvarande bilaga till LIVSFS 2003:16 föreslås delas upp i tre bilagor utifrån innehållet.

1 §

Paragrafen motsvarar 1 § LIVSFS 2003:16.

2 §

Paragrafen motsvarar 3 § LIVSFS 2003:16.

3 §

I paragrafen finns en hänvisning till bilaga 1 och de definitioner som finns där. Paragrafen motsvarar delvis 2 § LIVSFS 2003:16.

4 §

Paragrafen fastställer att de beteckningar som anges i bilaga 1 utgör föreskrivna beteckningar i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Kent Olsson

2025-10-01

Dnr 2025/03654

1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna.
Paragrafen motsvarar delvis 2 § LIVSFS 2003:16.

5 §

I paragrafen finns en hänvisning till bilaga 2 i vilken anges tillåtna bearbetningsmetoder för kondenserad mjölk och mjölkpulver.

6 §

I paragrafen finns en hänvisning till bilaga 3 i vilken anges de ingredienser, tillsatser och råvaror för proteinjustering som får tillsättas i kondenserad mjölk och mjölkpulver.

7 §

Paragrafen motsvarar 4 § LIVSFS 2003:16.

8 §

Paragrafen motsvarar 5 § LIVSFS 2003:16. Eftersom den tidigare bilagan delats upp görs hänvisningen till bilaga 1.

9 §

Paragrafen motsvarar 6 § LIVSFS 2003:16.

10 §

Paragrafen motsvarar 7 § LIVSFS 2003:16.

11 §

Paragrafen motsvarar 8 § LIVSFS 2003:16.

Bilaga 1

Bilagan motsvarar punkterna 1 och 2 i bilagan till LIVSFS 2003:16. Endast vissa språkliga och redaktionella ändringar har gjorts.

Bilaga 2

Bilagan motsvarar punkten 3 i bilagan till LIVSFS 2003:16.

I punkten 3 i bilagan till LIVSFS 2003:16 förtecknas de bearbetningsmetoder som är tillåtna. Genom en ändring av direktivet ska även en bearbetningsmetod för att minska laktoshalten i mjölkprodukter tillåtas. Laktoshalten i mjölk får minskas genom att den omvandlas till glukos och galaktos.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Kent Olsson

2025-10-01

Dnr 2025/03654

Livsmedelsverket föreslår därför att det i bilaga 2 till de nya föreskrifterna läggs till att mjölkens laktoshalt kan minskas genom att den omvandlas till glukos och galaktos. Ändringar i mjölkens sammansättning som är ett resultat av denna bearbetningsmetod ska endast få göras om de anges på produktens förpackning väl synligt, outplånligt och på ett sådant sätt att det är lätt att läsa.

I övrigt har endast vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts i förhållande till punkten 3 i bilagan till LIVSFS 2003:16 .

Bilaga 3

Bilagan motsvarar punkten 4 i bilagan till LIVSFS 2003:16.

Punkten 4 i bilaga I till direktivet har ändrats på så sätt att godkända livsmedelsenzym i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1332/2008 och godkända livsmedelstillsatser i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1333/2008 har lagts till under rubriken Tillåtna tillsatser och råvaror. Sedan tidigare anges i punkten 4 att vitaminer och mineraler i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1925/2006 är tillåtna.

Livsmedelsverket föreslår därför att det i bilaga 3 till de nya föreskrifterna läggs till skrivningar om

- godkända livsmedelsenzym i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1332/2008, och
- godkända livsmedelstillsatser i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1333/2008.

Även bestämmelsen om godkända vitaminer och mineraler i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1925/2006 föreslås tas med i bilaga 3 till de nya föreskrifterna.

Det föreslås också att det förtydligas att tillåtna råvaror för proteinjustering rör sådan proteinjustering som anges i punkt 3 c i bilaga 1 till de nya föreskrifterna.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

De nya föreskrifterna ska beslutas senast den 14 december 2025 och tillämpas från och med den 14 juni 2026. Genom föreskrifterna upphävs Livsmedelsverket föreskrifter (LIVSFS 2003:16) om kondenserad mjölk och mjölkpulver.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Kent Olsson

2025-10-01

Dnr 2025/03654

6. Vilka bemyndiganden som Livsmedelsverkets beslutanderätt grundar sig på

Livsmedelsverkets beslutanderätt grundar sig på 6 och 7 §§ livsmedelsförordningen (2006:813).

7. Överensstämmelse med skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU

Förslaget innebär ett genomförande av EU-direktiv i svensk rätt. Genomförandet bedöms vara förenligt med det aktuella direktivet. Regleringen överensstämmer således med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Förslaget utgör ett strikt genomförande av EU-rätten varför Livsmedelsverket bedömer att förslaget inte är anmälningspliktigt enligt förordning (1994:2029) om tekniska regler.

Förslaget innehåller inte heller några nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet. Livsmedelsverket bedömer därför att förslaget inte är anmälningspliktigt enligt förordning (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden.

8. Analys av Livsmedelsverkets förslag

8.1. Vilka berörs av förslaget?

Förslaget berör i första hand företag som tillverkar kondenserad mjölk och mjölkpulver. I Sverige finns uppskattningsvis ett tiotal sådana företag. Därutöver finns ytterligare företag som vidareförädlar produkterna. Även konsumenter till berörda produkter berörs. Därutöver berörs kontrollmyndigheterna indirekt då reglerna de ska kontrollera förändras.

8.2. Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Förslagen påverkar inte nuvarande produktion av de produkter som berörs av föreskrifterna och påverkar därför inte företagens kostnader direkt. Företagen får genom förslagen möjlighet att tillverka laktosfria produkter. Att starta sådan

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Kent Olsson

2025-10-01

Dnr 2025/03654

produktion bör vara förenad med vissa kostnader men skapar samtidigt möjlighet till ytterligare intäkter.

8.3. Beskrivning och beräkning av andra relevanta konsekvenser

8.3.1. Hållbarhet

Förslaget har inga negativa konsekvenser för miljö, ekonomi eller människor.

8.3.2. Civil beredskap

Förslaget kan ha en liten positiv påverkan på krisberedskapen. Eftersom kondenserad mjölk och mjölkpulver har längre hållbarhet än färska mjölkprodukter går det att lagrhålla länge. Förslaget möjliggör att även de konsumenter som är känsliga mot laktos kan få tillgång till produkter med så lång hållbarhet. Varorna kan på det viset bidra till ökad beredskap.

8.4. Tidpunkten för ikraftträdande och informationsinsatser

Medlemsstaterna ska genomföra ändringarna i direktivet i nationell lagstiftning senast den 14 december 2025. De nya bestämmelserna ska enligt direktivet tillämpas från och med den 14 juni 2026. Livsmedelsverket föreslår därför att de nya föreskrifterna träder i kraft vid samma tidpunkt. Genom föreskrifterna upphävs Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2003:16) om kondenserad mjölk och mjölkpulver.

Enligt direktivet får produkter som släpps ut på marknaden eller märks före den 14 juni 2026 i enlighet med direktiv 2001/114/EG fortsätta att saluföras till dess att lagren tömts. De ändringar som föreslås i direktiv 2001/114/EG är dock inte sådana att några särskilda regler behöver gälla för sådana produkter.

Livsmedelsverket inför därför inga särskilda övergångsbestämmelser i de nya föreskrifterna.

I samband med att föreskrifterna beslutas avser Livsmedelsverket att informera om ändringarna på myndighetens webbplats samt via andra relevanta informationskanaler, exempelvis företags- och kontrollnyheter. Livsmedelsverket kommer även att uppdatera relevanta informationstexter på myndighetens webbplats.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Kent Olsson

2025-10-01

Dnr 2025/03654

8.5. Hindrande av långtgående kostnader eller begränsningar utöver vad som är nödvändigt

Ändringen av föreskrifterna innebär att ytterligare en metod för bearbetning av aktuella produkter tillåts. Laktoshalten i mjölk får minskas genom att den omvandlas till glukos och galaktos. Det införs även nya bestämmelser om tillåtna livsmedelsenzymer och livsmedelstillsatser. Ändringarna innebär inte några ökade kostnader eller begränsningar för aktörerna jämfört med om ändringarna inte genomförs.

9. Påverkan avseende det kommunala självstyret

Det kommunala självstyret påverkas inte av förslaget.

10. Utvärdering av föreskrifterna

Livsmedelsverket ser löpande över myndighetens föreskrifter. Någon särskild utvärdering utöver detta bedöms för närvarande inte som nödvändig. Om skäl uppkommer kan dock en särskild utvärdering och översyn komma att genomföras.

Kontaktpersoner vid Livsmedelsverket

Helena Arnberg, statsinspektör, Enheten för märkning och exportfrämjande, tfn. 018-175523

Kent Olsson, verksjurist, Enheten för juridik, tfn. 018-175730